

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БРЕХНІ З УРАХУВАННЯМ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТИ

Арутюнян Д. А.

студентка 5 курсу бакалавра
спеціальність 053 «Психологія» ФПСР

Керівник: Данілова О. С.

К.психол.н., доцент кафедри
практичної та клінічної психології; ФПСР

Актуальність дослідження. Сьогодні, важливо вивчати психологічні аспекти брехні між жінками та чоловіками для того, щоб розуміти, як це може вплинути на стосунки між ними. Дослідниками давно досліджуються проблема, причини та види брехні. Її розглядали такі психологи: П. Екман, Ж. Дюпра, В. В. Зінківський, Ф. Л. Карсон, О. О. Жданова, Ю. В. Щербатих, Н. А. Бердяєв, А. Адлер, Е. Еріксон, Г. З Салліван, А. Ф. Лазурський, Н. Лазурський, Н. Мясіщев, Б. Ф. Ломов. Проблема гендерних відмінностей у психології вивчається такими вченими як Д. В. Воронцов, Л. В. Штильова, Н. П. Реброва, Є. В. Іоффе, Ю. Є. Гусєва, Т. А. Шведчикова, Н. Б. Гафізова, І. С. Клеціна та ін. Вітчизняними класиками у вивченні проблем статевого виховання вважатимуться таких учених як Б. Г. Ананьєв, И. С. Кон. Крім того, емпіричні дослідження психологічної брехні між жінками та чоловіками може допомогти виявити причини брехні та протидіяти стереотипам, що пов'язані зі статевою приналежністю у сучасному світі. Таким чином стереотип про те, що жінки більш схильні до обману, може бути шкідливим та призвести до несправедливих оцінок та поведінки щодо жінок. У теперішній час вивчення психологічних аспектів брехні з урахування гендерного аспекту буде корисним для всіх людей, оскільки підвищення розуміння процесу брехні може допомогти у кращому розумінні себе та інших, покращенні

комунікації та зменшенні конфліктів у стосунках. Це може допомогти людям розуміти, як вони можуть бути обдурені та як відрізнити правдиві дані від брехні. Також, дуже важливо в інформаційній ері, коли швидкість та доступність інформації часто переважає її достовірність. Окрім того, психологічні аспекти брехні можуть мати значення в освіті та вихованні дітей, бути корисними для вивчення соціальних проблем. Розуміння того, як брехня використовується у політиці, мас-медіа, рекламі та інших сферах може допомогти розвивати критичне мислення, що в свою чергу сприяє підвищенню рівня соціальної свідомості та здатності людей розуміти та аналізувати інформацію. Вивчення та дослідження психологічного аспекту брехні відіграють важливу роль у роботі психотерапевта та психологічному консультуванні. Розуміння того, як люди використовують брехню, може допомогти психологам та консультантам краще розуміти своїх клієнтів та розробляти ефективні терапевтичні стратегії. Також може мати практичне застосування для роботи зі свідками та підозрюваними в судових процесах. Розуміння того, як брехня впливає на поведінку та мовлення людини, може допомогти судовим експертам у виявленні брехні та побудові доказів. Нами була здійснена спроба дослідити який вид брехні дорослі чоловіки і жінки використовують в повсякденному житті. Було проведено дослідження застосовано 2 методики та «Види брехні»– методика І. П. Шкуратувої та методика діагностики самооцінки мотивації схвалення Марлоу–Крауна. Для оцінки гендерних відмінностей використано розрахунок критерію Манна–Уїтні У нашому дослідженні приймали участь 40 дорослих людей. З них 20 чоловіків та 20 жінок віком від 35–55 років. Сімейний статус опитаних різний. 12 осіб перебувають у офіційному шлюбі, 2 вдови, інші опитані офіційно розлучені, але 10 осіб перебувають у час у цивільному шлюбі. Дослідження проводилось серед працівників підприємства АТ «Одесагаз». Досліджувані проходили тести в онлайн форматі.

Результати отримані в ході дослідження. Розглянемо результати за методикою Шкуратової «Види брехні» показали, що на підприємстві, незалежно від статі, що на думку опитаних, найчастіше використовують і допускають у своєму житті застосування наступних видів брехні: брехня–замовчання, етикетна брехня, брехня–самопрезентація. Показники використання «етикетної брехні» серед опитаних жінок склала 80%, а серед чоловіків 30%. Показники використання «брехні–замовчування» серед опитаних чоловіків склав 75%, а серед жінок 35%. Показники використання «брехні–самопрезентації» для чоловіків склала 40%, а для жінок 30%. Отримані результати за допомогою методики діагностики самооцінки мотивації схвалення свідчать, що жінки на підприємстві мають значно вищу мотивацію схвалення з боку інших людей – 80%. Серед чоловіків 20%.

Висновок. Таким чином, значущі гендерні відмінності відзначаються за факторами: етикетна брехня та брехня–умовчання. «Брехня–умовчання» – вид брехні, який чоловіки, на їхню думку, використовують найчастіше. Жінки найчастіше використовують «етикетну брехню». На підприємстві АТ «Одесагаз» (м. Одеса) серед жіночого колективу ми можемо спостерігати значно вищу тенденцію до мотивації схвалення. Також, за результатами проведених досліджень та опитувань чоловіки підприємства вважають, що людям найчастіше доводиться брехати, щоб не зіпсувати відносини з оточуючими та щоб створити гарне враження про себе. Досить часто, на думку жінок, люди брешуть, щоб не засмучувати близьких. Аналіз достовірності відмінностей показав, що жінки частіше брешуть з метою припинення контролю з боку оточуючих, ніж чоловіки. Важливою причиною брехні є також «прикрашання» себе для створення гарного враження про себе. Так вважають 40% чоловіків та 30% жінок на підприємстві.

Література

1. Александров Ю. М. Концептуальна брехня та об'єктивна істина // Журнал "Діалог". 2013. №4. С.15–19.
2. Десмонд Морріс. Біблія мови рухів тіла. [Пер. з англ. Н.Караєва]. Рига.: Ексмо, 2014. 672 с.
3. Грушко Н. В. Психологія брехні як новий напрямок дослідження у соціальній психології. Серія «Психологія». № 2. 2014. С.38–44.
4. Екман П., Фрізен У. Дізнайся брехуна за виразом обличчя / Пер. з англ., 2014. 272 с.:
5. Екман П. Психологія брехні. К.: Патер, 2017. 259 с.